

โหยหอยแมลงภู่น้ำ รัฐช่วย 2 มาตรฐาน

ทำไมจังหวัดเราไม่ได้ ทั้งๆที่เราก็เสียค่าน้ำเหมือนกัน” นายบุญชูอยู่
เสียงเศร้า

นายบุญชู คลองน้อย ผู้นำชาวประมงเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำตำบลแหลมใหญ่
อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม เล่าความขมขื่นในอาชีพของตน
และชาวตำบลเดียวกันว่า ในเขตตำบลแหลมใหญ่ และตำบลบางจะเกร็ง
อำเภอเมือง มีอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำสืบต่อกันมาช้านาน

เนื่องจากเป็นหมู่บ้านชายทะเล และตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวแม่น้ำ
แม่กลองที่ไหลจากจังหวัดกาญจนบุรีผ่านราชบุรี ทำให้ชาวบ้านส่วนใหญ่
ยึดอาชีพเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำและส่วนหนึ่งออกทะเลเพื่อหาปลาหาหอยยังชีพ

แต่เมื่อปี พ.ศ. 2553 ที่ผ่านมานายบุญชูบอกว่า เนื่องจาก
กระแสน้ำแม่กลองไม่ได้เป็นไปตามธรรมชาติ เพราะทางการ
ต้องการกีดน้ำปล่อยลงแม่น้ำแม่กลอง ทำให้น้ำส่วนนั้นเข้ามา
ผสมกับน้ำทะเล แล้วเกิดเชื้อ โรคภัย ทำลายหอยชาวบ้านที่
เลี้ยงไว้ตายทั้งหมด 100 เปอร์เซ็นต์ ชาวบ้านทั้ง 2 ตำบลถึงกับสิ้น
เนื้อประดาตัว

สาเหตุที่หอยตาย นายบุญชูยืนยันว่ามาจาก “หนอนตัวแบนและ
อุทกภัย”

“ปกติน้ำจะเสียประมาณ 1 เดือนเท่านั้น หอยที่เราเลี้ยงไว้จะตาย
ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ เรื่องนี้เป็นเรื่องธรรมดา เราทำได้และเป็นที่
รู้กัน แต่ที่ผ่านมามันเสียหายหนัก และไม่เป็นไปตามธรรมชาติ เราจึง
ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ แต่ไม่เคยได้รับความช่วยเหลือ
ใดๆ เลย ทำให้เราไม่มีเงินลงทุนทำต่อไป” นายบุญชูบอก

การลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำต้องจ่ายค่าอะไรบ้างนั้น นายบุญชู
คลองน้อย บ้านเลขที่ 50/1 หมู่ 8 ตำบลแหลมใหญ่ บอกว่า เริ่มจากซื้อไม้ระ
มาปักเป็นแนวให้หอยเกาะ จากนั้นรอให้หอยเติบโตจนได้ขนาด ระยะเวลา
นี้ต้องคอยดูแลไม้ปักเรื่อยไปประมาณ 12-14 เดือนจึงจับหอยได้

ค่าใช้จ่ายมี 1.ค่าไม้ปักละ 80 บาท 2.ค่าไม้ปัก 3. ค่าแรง 4.ค่าน้ำมันเรือ
5.ค่าเฝ้าดู

“เราต้องคอยดู ไม่ให้เรือเข้ามาใกล้โป๊ะที่เราปักไม้ไว้ ถ้าปล่อย
ให้เรือเข้ามา จะทำให้หอยเราเสียหายได้” นายบุญชูบอก

การเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำของชาวตำบลแหลมใหญ่และบางจะเกร็ง มีอยู่
2 กลุ่มคือ กลุ่มที่เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำเล็ก กลุ่มนี้เลี้ยงน้อยเพราะผลกระทบ
จากน้ำเสียมักไปไม่ถึง กลุ่มนี้เป็นพวกนายทุน เหตุการณ์น้ำเสียปี พ.ศ. 2553
กลุ่มนี้ได้รับผลกระทบน้อยและยังขายหอยได้ราคาดีเนื่องจากคู่แข่งหายใน

กลุ่มที่สองคือ กลุ่มเลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำดั้น ได้แก่กลุ่ม
ชาวบ้านทั่วไป กลุ่มนี้ใช้ต้นทุนต่ำลงมา แต่ละรายเลี้ยงประมาณ
คนละ 5 ไร่ ใช้ทุนประมาณ 150,000-200,000 บาท

จำนวนชาวบ้านที่เลี้ยงหอยแมลงภู่ นายบุญชูบอกว่ามีประมาณ 800-1,000 ราย ในจำนวนนี้มีผู้เสียภาษีหรือค่าน้ำตามกฎหมายประมาณ 270 ราย

เมื่อความเสียหายเกิดขึ้น นายบุญชูบอกว่า ได้ร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแล้วตามลำดับ ตั้งแต่ประมงจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้แทนราษฎรของจังหวัด และสำนักนายกรัฐมนตรี แต่ไม่เคยได้รับการช่วยเหลือใดๆ

สำหรับภัยหอยแมลงภู่เน่า พื้นที่ประสบภัย

นอกจากตำบลบางจะเกร็ง และตำบลแหลมใหญ่ จังหวัดสมุทรสงครามแล้ว พื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีก็ประสบภัยเช่นเดียวกัน

แต่จังหวัดเพชรบุรีมีการเยียวยาผู้เสียหาย

แต่ละหน่วยงาน มีคำชี้แจงออกมาต่างๆ กัน เป็นต้นว่า สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสงคราม บอกว่าได้นำน้ำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้ว แต่มีค่าปกติอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพน้ำทะเล เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และคุณภาพน้ำที่เหมาะสมต่อการเลี้ยงหอยแมลงภู่

แล้วสรุปว่า น้ำไม่ได้ส่งผลให้หอยตาย

ส่วนกรมประมง นายสุรจิตต์ อินทรชิต รองอธิบดี รักษาการแทนอธิบดีกรมประมง ชี้แจงว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สั่งการให้กรมประมงดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่า กรณีของนายบุญชู คลองน้อย และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ จำนวน 200 คน คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด ได้มีข้อยุติ ไม่ประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน เนื่องจากสาเหตุการตายของหอยแมลงภู่อาจเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ

1. ปริมาณสารอินทรีย์ในน้ำค่อนข้างสูงเกินเกณฑ์ที่เหมาะสมต่อ

การเลี้ยงหอยแมลงภู่ และ 2. การเปลี่ยนแปลงของน้ำในรอบวัน ในช่วงน้ำขึ้นบริเวณแหล่งเพาะเลี้ยงจะมีความเค็มค่อนข้างสูง ส่วนช่วงน้ำลงน้ำจืดจะไหลเข้ามาทำให้ความเค็มค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะในฤดูฝน ส่งผลให้หอยแมลงภู่อ่อนแอ และถูกปรสิตเข้าทำลายเนื้อเยื่อ แล้วทยอยตายลง พลางชี้ว่า กลุ่มปรสิตหรือหนอนตัวแบนนี้ ไม่ได้บัญญัติให้เป็นโรคระบาดสัตว์ตาม พ.ร.บ. โรคระบาดสัตว์

นอกจากสาเหตุ 2 ประการแล้ว รองอธิบดียังมีข้อคิดเห็นสรุปท้ายเพื่อเป็นการแนะนำอีกว่า “สถานะน้ำเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ที่มีช่วงเวลาเกิดแน่นอน และเป็นประจำทุกปี สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า ซึ่งเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งทราบและรู้ตลอดมา มิได้เกิดโดยปัจจุบันทันด่วน อีกทั้งสามารถป้องกันหรือแก้ปัญหาตามแนวทางของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแนะนำ หรือเสนอแนะแก่เกษตรกร”

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า “กรณีที่เกิดขึ้นจึงมิใช่ภัยพิบัติฉุกเฉิน จึงไม่สามารถประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน”

ขณะที่ศูนย์บริการประชาชน หรือสายด่วนของรัฐบาล แด่ สังกัดสำนักงานปลัดนายกรัฐมนตรี เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ก็ออกหนังสือชี้แจงว่า “กรณีที่เกิดขึ้นมิใช่ภัยพิบัติฉุกเฉิน จึงไม่สามารถประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน”

ด้านผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสงคราม นายบุญชูบอกว่า เคยไปร้องเรียนแล้ว ได้แต่บอกว่าจะชี้แจงผ่านเคเบิลทีวี แต่รอมานานแล้วก็ยังไม่เห็นชี้แจงออกมา ส่วน ส.ส. ของจังหวัด นายบุญชูบอกว่า เมื่อก่อนบอกว่าเป็นฝ่ายค้านช่วยเหลืออะไรไม่ได้ แต่สมัยนี้แม้จะได้เป็นฝ่ายรัฐบาลแล้ว ก็ไม่เคยเห็นเข้ามาในพื้นที่ หรือแสดงความช่วยเหลือแต่อย่างใด

สำหรับภัยหอยแมลงภู่เน่า พื้นที่ประสบภัยนอกจากตำบลบางจะเกร็ง และตำบลแหลมใหญ่ จังหวัดสมุทรสงครามแล้ว พื้นที่อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีก็ประสบภัยเช่นเดียวกัน แต่จังหวัดเพชรบุรีมีการเยียวยาผู้เสียหาย

ในบันทึกข้อความ ลงวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2553 ออกจากสำนักงานประมงจังหวัดเพชรบุรี ส่งถึงผู้ตรวจราชการกรมประมงเขต เรื่อง รายงานผลความก้าวหน้าภัยพิบัติหอยแมลงภู่ตาย ปี 2553

ในบันทึกมีทั้งหมด 11 ข้อ ในข้อ 9 ระบุว่า “กรมประมงได้สรุปความเห็นในการขอรับการสนับสนุนเงินงบกลางรายการสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็นช่วยเหลือเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (หอยแมลงภู่) ที่ได้รับความเดือดร้อนจากเหตุการณ์ธรรมชาติ ปี 2553”

และข้อ 11 ระบุว่า “วันที่ 18 สิงหาคม มติ ครม. ได้อนุมัติงบกลางช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยโรคระบาดปี 2553”

เป็นอันว่า ชาวตำบลบ้านแหลม และตำบลใกล้เคียง จังหวัดเพชรบุรี ผู้ประสบภัยหอยแมลงภู่ตายได้รับการช่วยเหลือ แต่ชาวตำบลบางจะเกร็ง และตำบลแหลมใหญ่ จังหวัดสมุทรสงคราม ไม่ได้รับการเยียวยา

เพราะการช่วยเหลือของรัฐเป็น 2 มาตรฐานแบบนี้ นายบุญชู คลองน้อย และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ จึงประกาศสู้ต่อไป แม้ร้องและเรียนแล้วจะไม่มีใครฟังก็ตาม.